

EESTLSTE TULEVIKULOOTUSI MINEVIKU TAUSTAL.

Mark Teose.

Kui me räägime eestlaste tulevikulootustest, siis ma usun, et me räägime eesti keele ja kultuuri säilimisest ning Eesti taasvabanemisest. Sõeludes minevikku - mis on siis eestlaste lootused tulevikuks?

Ajalugu näitab meile, et eestlased on sitke rahvas, kes ei hävi nii lihtsalt. Eesti rahvas on olnud tihti aegade vältel kadumise ligidal, kuid siiski on ta alati tõusnud taas. Aastasadu on eestlased võidelnud võõra võimu vastu, pikki aegu on võõras võim Eestis valitsenud. Rahvale suruti vägivallaga peale võõras keel, võõras kultuur ja usk. Kuid eestlane on loomupoolest eluõniguste eest võitleja: ta keel ja kultuur on säilinud. Meie praegune põlvkond võib kaduda, kuid eesti rahvas ei kao, vaid jääb edasi töötama loovalt ja progressiivselt, saades üha tugevamaks.

Kui vaadata Eesti kahekümneaastast iseseisvusaega, siis on selge, et on vähe selliseid rahvaid, kes samades oludes sama aja vältel oleksid teinud niisuguseid edusamme, kui tegid eestlased. Need edusammud ei olnud üksnes majanduslikud, need olid ka kultuurialal. Tihti võetakse üliõpilaskonnasuurust kultuuritaseme mõõduks. Eesti iseseisvusaaja lõpul oli Eestis protsentuaalselt väga suur üliõpilaskond. Ka oli Eesti Vabariik vastutulelikemaid oma vähemusrahvuste suhtes. Kuigi Eesti riiklik iseseisvus ei kestnud väga kaua, kuid eestlaste sisemine iseseisvus püsib, nagu see on olnud aastasadu.

Aegade jooksul on eesti rahvas olnud mitmel korral väljasuremiseohus, kuid praegu ta on siiski ikkagi väga elujõuline

rahvas. Eesti rahva elukäiku võiks võrrelda Narva linna omaga. Märtsis 1944 venelased hävitasid Narva, pommitades linna kaks ööd järjest. Aga Narva hävis ka aastail 1219, 1257, 1294, 1341, 1367, 1558, 1581, 1610, 1659 ja 1704! Igale hävingule aga järgnes uuestisünd ja uus elu.

Oleks mõttetu siin hakata esile tooma kõiki kriise, mis eesti rahvas on elanud läbi, kuid nimetada võib suuremaid. Muistses Vabadusvõitluses, mis kestis kakskümmend aastat, kadus kaks kolmandikku tolleaegsest eesti rahvast. Aastaks 1560 oli eestlaste arv kasvanud umbes 300,000-le. Sõjad, mis algasid Vene-Liivi sõjaga aastal 1558, mürdsid kuuekümmend aasta jooksul jälle kahe kolmandiku rahvast. Aastal 1629, mil sõlmiti Altmarki vaherahu, oli järele jäänud vaid 100,000 hinge. Sellega jäi maa hoopis hõredaks inimestest - mõnes kohas oli isegi tühi 90 % taludest. Umbes kuuekümmend viie aastaga kasvas rahvaarv kolmekordseks, aga 1695. aasta raske viljaikaldus tõi jälle viletsuse. Ikaldus kestis kolm aastat, järgnes suur Põhjasõda. Aastal 1710 jõudis Eestisse katk, mille möödudes jäi järele umbes 100,000 eestlast. See oli juba kolmas kord, et hävis kaks kolmandikku rahvast. Ajaloolased ütlevad, et kui see viimane häving oleks jäänud ära, oleks eesti rahva arv võinud olla praegu sama suur kui soome rahva arv, see on ligi viis miljonit. Eestlastel on läinud kaotsi liikmeid ka ümberrahvustamise teel. See kaotus oli eriti valus, kui ärkamisajal leidis haritlasi, kes saksastusid. Ja ometigi oli vabadus õige lähedal!

Momendil on eestlaste arv jälle kahanemas, kuid kaaludes ülaltoodud fakte, võime rahus uskuda, et eesti rahvas tõuseb sellestki ajajärgust elujõulisena välja.

Öeldakse, et kes kannatab, see kaua elab. Ajalugu näitab seda,

et eesti rahvas ei ole teinud kompromisse niisama lihtsalt, nagu seda on teinud mõni muu rahvas. Liivi rahvas tegi muistse vabadusvõitluse ajal kompromissi, et leevendada oma kannatusi - nende keel on peaaegu kadunud ja ainuke jälg nende olemasolust on nimi - Liivimaa.

Mis on siis meie ülesanne paguluses? - Meie ülesanne on kanda edasi eestlusevaimu, nõuda õigust ning kord võita tagasi oma maa ja rahva vabadus, teiste sõnadega ; olla Eesti uue ärkamise eestvedajad. Kui keegi arvab, et see ei puuduta teda, siis ta peaks pidama meeles, et ta saab valida endale sõpru, kuid ei saa valida endale isa ega ema s.o. rahvust. Iga inimese püha kohustus on teha kõik, mis tema võimuses oma rahva hüvanguks. Kohustuste täitmine tähendab teiste asjade seas seda, et me lööme oma käed külge seal, kus me näeme, et abi on tarvis, selle asemel, et jätta asju teiste hooleks. Muidugi see ei tähenda, et me peame võtma kõik probleemid enda kanda. Iga isik peab leidma endale tasakaalu, kusjuures ta teeb oma parima.

Võõrsil üleskasvanud noored ei ole kaotanud huvi oma emakeele vastu. Me teame, et meie keelevara on võti, mis võimaldab meil olla eestlased. Eesti keele kaudu suudame minna tagasi oma esiisade maale ja tunda, et see on meie maa meie keele ja meelega.

Võtame kätte ja seame oma tegevused nende tähtsuse järjekorras, püüdes igal võimalikul moel ennast tugevdada oma rahvuslikuks võitluseks. Oluline on see, et meie - eesti noored - oleme eesti organisatsioonides tegevad, et me laiebdame oma emakeeleoskust, aga eriti see, et me varustaksime endid ajalooliste teadmistega, sest minevik on vundament, mille peale rajatakse olevik ja tulevik. Valvame, et olevik - lüli mineviku ja tuleviku vahel - oleks tugev! Siis oleme kindlad, et tulevik ei too kokkuvarisemist.

Meie ei tarvitse karta võõrast võimu, vaid hoopis iseendid: suurimaid ohte on lõhenemine meie seas. Kui meie siin vabaduses ise suudame püsida tugevad, kui suudame jääda oma rahvusideaalide, oma rahva omapära juurde, siis on eestlaste tulevikulootus suur. Need ülesanded seisavad meie - eesti noorsoo -õlgadel. Kui keegi katsub meile seletada, et meie püüdlused on kui sädemed mustas öös, siis peame meele, et Lembitu, meie vabadusvõitluse suurim eeskuju, kord ütles: "Raiu mõõgaga nii kaua, kuni su mõõga sädemeist öö päevaks saab!"

Mina usun, et meie päev on peatselt tulemas!